

Agendaformulier B&W-vergadering 26 mei 2020

Portefeuillehouder	June Nods (Agendaletter C)		
Onderwerp	Heropening horeca: tijdelijke uitbreiding terrassen in Enschede		
Openbaar	Openbaar: Ja		
Organisatieonderdeel	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Corsanummer:	2000046541
Opsteller	F. Bouwmeester	Casenummer	BV20000366
Urgentie	Ja i.v.m. ingaan maatregelen per 1 juni a.s.		
Raadsbesluit nodig	Nee		
Raad informeren	Ja		

Mee geadviseerd door	DF: Herman Bosman, Marina Eenschoten, Maarten Minkjan, Walter Bouman, Mark Jansen, SDM Centrum: Hans Koning ter Heege, Chiqita Gahaljar, VHSE: Robin Hollander en Joris Eleveld en vele anderen
Advies gemeentesecretaris	

Conceptbesluit

I als college te besluiten tot:

- In te stemmen met de in dit voorstel gehanteerde normen voor de minimale breedte van de loop-/fiets-/calamiteitenroute door de binnenstad van Enschede;
- Op basis van deze normen extra openbare ruimte beschikbaar te stellen voor het mogen exploiteren van een terras, een en ander zoals voor het Stadserf (uitgaansgebied Centrum, Oude Markt en rest Stadserf) is aangegeven op de bijgevoegde tekening en voor 'de rest van Enschede' op basis van een door de horecaondernemer in te dienen plattegrond;
- Geen extra precario in rekening te brengen voor de door horecaondernemers in gebruik genomen extra openbare ruimte als opstelruimte voor terrassen;
- Per 1 juni terug te gaan naar de normale situatie (van voor de coronacrisis) met betrekking tot de heffing van terrasprecario en daartoe het besluit van 21 april met betrekking tot het afzien van heffing van terrasprecario in te trekken;
- Horecaondernemers in staat te stellen de voor 2020 verschuldigde terrasprecario als volgt te betalen: 50% eind 2020 en 50% voor eind 2021.
- Na twee weken de gang van zaken rondom de extra terrasruimte te evalueren.
- De raad te informeren via de bijgevoegde brief.

II. als burgemeester te besluiten tot:

- Het vaststellen van de Aanvullende nadere regels terrassen bij horecabedrijven van 26 mei 2020 en de bijlage met daarop aangegeven de terrasverantwoordelijkheid in het kader van de Drank- en Horecawet.
- Deze aanvullende nadere regels op de gebruikelijke wijze via een speedprocedure bekend te maken.
- De mogelijke gevolgen voor het bewaren van de openbare orde in de binnenstad te bespreken in de driehoek.

Publieksvriendelijke samenvatting

Door de verruiming van de corona-regels van het Rijk is het per 1 juni 2020 weer toegestaan om de café's en restaurants, inclusief terrasruimte, onder voorwaarden weer te openen.

Het College van B&W stelt per 1 juni a.s. in ruime mate extra openbare ruimte ter beschikking in Enschede voor horecaterrassen. Het college wil daarmee de horecaondernemers in Enschede zo goed mogelijk in staat stellen te ondernemen in deze tijd van corona-crisis. Bij de voorbereiding van hoe dit vorm krijgt heeft het college nauw samengewerkt met de horecavereniging VHSE in Enschede.

De bereikbaarheid van de binnenstad en de veiligheid voor bewoners, bezoekers en hulpdiensten is daarbij zeer belangrijk. Ook andere zaken moeten goed geregeld zijn als de terrassen open gaan. Denk daarbij wie er op deze extra terrasruimte verantwoordelijk is dat alles volgens de afstandsregels en de afspraken over hygiëne verloopt. Dit is allemaal vastgelegd in regels van het Rijk en van de Veiligheidsregio Twente. Voor Enschede heeft het college die regels vertaald in extra voorschriften voor de terrassen. De burgemeester van Enschede stelt die vast.

B&W besluit dd.

(In te vullen na de vergadering door gemeentesecretaris)

Inleiding

In dit voorstel leggen we het college en de burgemeester een aantal beslispunten voor om de heropening van de terrassen per 1 juni a.s. in goede banen te leiden.

Beoogd effect

Een veilige en verantwoorde heropening van de terrassen in Enschede, die de binnenstad weer kleur geeft en horecaondernemers de ruimte geeft om met ingang van 1 juni weer te ondernemen.

Bestuurlijke context

Uitkomsten eerdere consultatie bij het college

Op 12 mei jl. heeft het college bij de collegiale consultatie aangegeven:

- (openbare) ruimte beschikbaar te willen stellen als extra opstelruimte voor terrassen;
- voor het overige ruimte te willen geven waar dat redelijkerwijs mogelijk is;
- dit juridisch netjes te willen regelen.

De formulering van Enschedese regelgeving voor de heropening van de terrassen speelt af in een ingewikkelde context:

- De voorwaarden voor de verruiming van de terrasregels staan in een aanwijzing die de minister van VWS zaterdag jl. heeft verstuurd. Maandag 26 mei jl. heeft de minister van VWS daarover overleg gevoerd met het Veiligheidsberaad, waar onze burgemeester deel van uitmaakt.
- Donderdag 28 mei komt het Rijk vervolgens met een nieuwe Noodverordening, die dan nog vertaald moet worden in de aanpassing van de regionale noodverordening.
- Ondertussen heeft de VRT een richtlijn 'Omgaan met terrassen' opgesteld en komt donderdag 28 met de regionale noodverordening.
- De Enschede situatie regelen we in aanvullende regelgeving over hoe om te gaan met de terrassen. Deze moet past binnen de voorgaande kaders, waarvan we over (vergevorderde) concepten beschikken.

Bevoegdheidsverdeling

Het is van belang onderscheid te maken wie welke bevoegdheden heeft als het gaat om de heropening van terrassen. Deze is als volgt:

Tabel 1: bevoegdheidsverdeling m.b.t. de eet- en drinkgelegenheden

Besluit	Bevoegdheid
In gebruik geven openbare ruimte (algemeen)	College van B&W
Gebruik extra openbare ruimte als terras	Burgemeester
Horeca / Terrassen (toezicht/handhaving/ vergunningen)	Burgemeester
Veiligheid, openbare orde / volksgezondheid	Burgemeester
Sluitingstijden horeca en terrassen	Burgemeester
Instellen éénrichtingsverkeer (voetgangers)	College van B&W
Afwijking van een verordening over de precario (tarieven)	College van B&W (die dit meldt aan de Raad)
Verwerking financiële consequenties maatregelen (voor zover die afwijken van de kaders), via besluitvorming over concernrapportages	Raad (budgetrecht)

Inhoudelijke vraagstukken

Voordat we naar de argumenten per beslispunt gaan geven we extra informatie over twee vraagstukken:

1. Hoeveel ruimte krijgt elk horecabedrijf om waar extra terrasruimte in te richten?
2. Hoe beheersen we de drukte in de binnenstad?

Ad 1. Hoeveel ruimte krijgt elk horecabedrijf om waar extra terrasruimte in te richten?

Om dit te kunnen bepalen moeten we eerst afspreken hoeveel ruimte er in de binnenstad nodig is voor verantwoorde verkeersbewegingen. Daarover het volgende:

- Een algemene landelijke of Twentse lijn op dit punt ontbreekt, anders dan '1,5 meter' en 'eigen verantwoordelijkheid'.
- Strikte toepassing van verkeerskundige normen leidt tot een onwerkbare uitkomst (zie bijlage 3).
- Heel veel andere gemeenten (in Twente en daarbuiten) beperken zich tot 3,5 meter breedte, overal. Utrecht gaat uit van 4 meter.
- Ook fietspaden en trottoirs in Enschede zijn lang niet altijd breed genoeg om aan de COVID-eisen te voldoen. We sluiten deze niet af. Dat geeft ruimte om de - verantwoorde - randen op te zoeken van wat mogelijk is, in een context waarin steeds meer twijfels ontstaan over de mate waarin het COVID-virus overdraagbaar is in de buitenlucht.
- We kunnen verantwoord uit de voeten met de maatvoering voor loop-/fiets-/calamiteitenroutes van 3,80 resp. 4,50 meter. We doen daarbij een maximaal beroep te doen op het nemen van de eigen verantwoordelijkheid door voetgangers en fietsers (zowel voor wat betreft bereidheid tot wachten, afstappen, rustig fietsen, alleen inhalen als dat kan etc.
- Op hoofdaders/drukke punten zoals de Korte Hengelosestraat, Marktstraat, de ingang van de Haverstraatpassage vanaf de Oude Markt, de Kalandersstraat en de Raadhuisstraat kiezen we veiligheidshalve voor een wegbreedte van 5,90 meter, waarbij het advies van de verkeerskundige min of meer volgen.

Voor de extra toe te kennen terrasruimte kiezen we daarnaast de volgende uitgangspunten:

- Binnen de rijks- en regionale richtlijnen inzetten op **ruime facilitering** van de Enschedese horeca om extra terrasruimte te kunnen exploiteren, waar dat in de openbare ruimte mogelijk is.
Dit betekent dat het in de rede ligt is om naast- of dichtbij een horecabedrijf gelegen openbare ruimte tijdelijk (vooralsnog tot uiterlijk 1 november 2020) beschikbaar te stellen als extra terrasruimte. Dit kan ook een eilandterras zijn, mits dit eilandterras in de zichtlijn ligt van het horecabedrijf dat het terras exploiteert (in het kader van de aanpalendheidsvereiste in het terrassenbeleid). De begrenzing van de afstand tot het eilandterras tot 15 meter kan in deze tijdelijke situatie belemmerend werken. Daarom ligt het in de rede geen maximale afstand op te nemen, maar uit te gaan van redelijkheid en billijkheid.
- Tevens geven we ruimte tot (marginale) afwijking van het voorgaande uitgangspunt. In die situaties mag in die zichtlijn worden voorzien door bijvoorbeeld permanente aanwezigheid van een werknemer van het horecabedrijf dat dit extra eilandterras exploiteert. Dit vanwege de zeer beperkte afstand tot de daar geplande eilandterrassen.

Ad 2. Hoe beheersen we de drukte in de binnenstad?

Beheersing van de drukte

Toepassing van de hoofdregel 'Vermijd drukte' in de context met de toenemende drukte in de binnenstad betekent voor Enschede het volgende:

- De ruimte rond de Grote Kerk op de Oude Markt blijft behouden voor het plaatsen van fietsen. Er komen dus geen terrassen in de buurt van de Grote Kerk.
- Het **aantal stoelen** per horecagelegenheid op het totale terras (dus inclusief de tijdelijke uitbreiding) is niet hoger dan in de situatie zonder extra terrasruimte;

Verder overwegen we te gaan werken met éénrichtingsverkeer in de hele binnenstad en het gaan werken met wachzones op de Oude Markt. Maar we wachten eerst de ontwikkelen in de eerste week af.

Argumenten

la1 De extra terrasruimte mag niet tot koste gaan van de bereikbaarheid en veiligheid in de binnenstad voor bezoekers en hulpdiensten

Op basis van respectievelijk **verkeerskundige en praktische normen** en consultatie van andere gemeenten in Nederland komen we tot de volgende minimale breedtes van de loop- en fietsroutes in de binnenstad:

Type straat in de binnenstad	Situatie terras	Minimale breedte (verkeerskundige normen)	Praktische normen
Rustige voetgangersstraat	Aan één kant	4,90 meter	3,80, incidenteel 3,50
	Aan twee kanten	5,90 meter	4,50
Drukkere voetgangerstraat	Aan één kant	5,60 meter	4,50
Fietsstraat	Aan één kant	5,80 meter	3,80, incidenteel 3,50
	Aan twee kanten	6,50 meter	4,50
Drukke doorgaande route			5,90

Zie voor een nadere toelichting op de berekende afstanden bijlage 3.

NB! Het maakt voor de minimale breedte niet uit of er wel of geen sprake is van eenrichtingsverkeer omdat mensen elkaar moeten kunnen passeren.

Met de toepassing van de verkeerskundige normen zouden we in Nederland een unicum zijn. Er zijn ook steden die kiezen voor overal 3,50 meter (Alkmaar) of overal 4,00 meter (Utrecht). Het is een bijzondere tijd en van ondernemers en bezoekers verwachten we maximale eigen verantwoordelijkheid. Daarom stellen we voor de praktische normen toe te passen.

lb1 Deze normen (zie vorige punt) bepaalt de resterende extra openbare ruimte.

Toepassing van de praktische normen bepaalt de overblijvende openbare ruimte in de straten en pleinen in Enschede.

Een voorbeeld:

- in een straat van 8 meter breed waar ondernemers aan één kant terrassen willen plaatsen is de maximale breedte van de terras $8,0 - 3,80 = 4,20$.
- willen ondernemers in dezelfde straat aan twee kanten terrassen plaatsen, dan is de maximale breedte per terras $(8,00 - 4,50)/2 = 1,75$ meter per straatkant.

lb2 Voor het in gebruik geven van openbare ruimte is een collegebesluit nodig.

Zie de verantwoordelijkheidsverdeling zoals hiervoor beschreven.

In het algemeen geldt dat horecaondernemers ingebruikname van een terras alleen hoeven te melden. Daarbij moet een terras voldoen aan de voorwaarden die in de Nadere regels terrassen in Enschede (2018) staan. Wij beoordelen die meldingen niet en er volgt dus geen beschikking. Wel houden we zo zicht op waar terrassen staan en kunnen we indien nodig handhaven.

1c1 Het is niet redelijk ook voor de extra vierkante meters terras precario in rekening te brengen

Over de terrasprecario hebben wij eerder een algemeen besluit genomen dat ondernemers uitstel van betaling kunnen aanvragen van gemeentelijke lasten tot 1 oktober. Vervolgens hebben we in april een specifiek besluit genomen dat ondernemers die geen profijt kunnen hebben van de uitstallingen waarvoor we precario heffen, geen aanslag krijgen zolang ze geen profijt hebben.

De VHSE geeft bij monde van zijn voorzitter aan begrip te hebben voor het feit dat de gemeente precario gaat heffen na ingebruikname van de terrassen. Wel vraagt hij ons te kijken naar 1) de tariefstelling en 2) de mogelijkheden m.i.v. 2021 in twee jaarlijkse termijnen te betalen.

Uit de modellen van Koninklijke Horeca Nederland blijkt dat met een verdubbeling van terrasruimte hooguit 50% van de oorspronkelijke omzet is te realiseren. Wij hebben dit getoetst en dat klinkt aannemelijk. Extra terrasprecario voor de extra vierkante meters in rekening brengen ligt daarom niet voor de hand.

ld1 Het is voor wat de terrasprecario betreft redelijk terug te gaan naar de 'oude' situatie

Op 21 april nam het college het besluit af te zien van de heffing van terrasprecario indien een ondernemer daar geen profijt van heeft vanwege de coronacrisis. Omdat ondernemers per 1 juni wel weer profijt hebben van hun (extra) terrassen gaan we terug naar de oude situatie: de hoogte wordt bepaald aan de hand van het aantal m2 terras in een normale – niet corona – situatie.

le1 We willen de horeca-ondernemers in 2020 steunen: daarom gespreide betaling mogelijk maken

De VHSE heeft ons verzocht de terrasprecario over 2020 gespreid te mogen betalen. Wij gaan mee in dit verzoek en bieden de kans de betaling te spreiden over de jaren 2020 en 2021, 50% per jaar.

If1 We houden de vinger aan de pols en evalueren doorlopend

Natuurlijk is het spannend of het allemaal goed gaat verlopen. Het eerste evaluatiemoment (ambtelijk) is gepland op dinsdag 2 juni. In de derde week van juni komen we met een evaluatie naar het college.

Ig1 Het is goed de gemeenteraad over deze ontwikkelingen te informeren

Met de bijgevoegd brief informeert het College de raad over de aanpak rondom de heropening van de terrassen.

Ila1 We kiezen voor een praktische juridische borging van het beschikbaar stellen van extra terrasruimte

We hebben gekozen voor het opstellen van een aanvulling op de bestaande terrasregels die voorgaan op de bestaande terrasregels. De burgemeester neemt het besluit. Onderdeel van die besluitvorming is een gedetailleerde tekening waar per ondernemer het terras staat ingetekend. Daarmee is duidelijk welk stuk openbare ruimte hoort bij welke horecaonderneming, zodat de handhaving van de Drank- en Horecawet ook voor deze extra terrasruimte mogelijk is. Daarnaast is een afzonderlijke meldplicht overbodig. (Zie ook de risicoparagraaf.)

Ilb1 Vanwege de korte tijd tot 1 juni is een spoedprocedure nodig.

Donderdag 28 mei zijn de noodverordening van het Rijk en die van de veiligheidsregio pas beschikbaar. We toetsen dan onze aanvullende nadere regels daaraan. Bekendmaking langs normale weg leidt ertoe dat deze op 1 juni niet van kracht kunnen zijn. Daarom kiezen we voor een spoedprocedure.

Ilc1 De heropening van de terrassen gaat mogelijk gepaard met grote drukte

We gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid van onze bezoekers in de binnenstad. En kunnen tegelijkertijd niet inschatten van de mogelijke gevolgen zijn voor het bewaren van de openbare orde in de binnenstad. In de driehoek bespreekt de burgemeester de ontwikkelingen op dat punt.

Risico's

Ad la1. De voorgeschreven breedte van de routes in de binnenstad blijken toch niet 'coronaproof' te zijn.

De kans achten we klein, mede het grote aantal gemeenten dat een mindere breedte aanhoudt.

Indien dit het geval is passen we de breedtes aan en betekent dit dus vermindering van opstelruimte.

Ad la2. De kaart is niet helemaal compleet

De bijgevoegde kaart is de 90% versie omdat nog niet alle ondernemers een besluit hebben genomen over de heropening. Het gaat in totaal om ca. 140 horecabedrijven in de binnenstad. Door snelle actualisatie, consequent versiebeheer en snelle besluitvorming van de burgemeester bij wijzigingen houden we kaart zo veel mogelijk up to date.

Ad le1, Uitstel van betaling vergroot het risico dat we de precario niet kunnen innen.

Als we de precario direct na 1 oktober zouden innen is het nog zeer de vraag of dat succesvol is, omdat er mogelijk al sprake is van faillissementen. Met deze maatregelen verlichten we de druk op de ondernemers. Zijn ze in staat hun onderneming succesvol voort te zetten, dan worden de terrasprecario ook betaald.

Ad Ila1 Er bestaat een risico van bezwaar- en beroepsprocedures

De aanvullende nadere regels gelden voor alle Enschedeërs en daar kan geen bezwaar tegen worden gemaakt. De in artikel 15 opgenomen concrete aanwijzing van ter beschikking gestelde openbare ruimte, zoals weergegeven in de plattegrond van het stadscentrum, staat wel open voor bezwaar en beroep.

Gezien het zorgvuldige proces, de nauwe samenwerking met de VHSE en de gesprekken die we hebben gevoerd met een aantal individuele (niet VHSE-lid) horeca-ondernemers verwachten we geen procedures. Maar dit kunnen we niet uitsluiten. Het risico dat deze procedures succesvol zijn schatten we laag in gezien de genoemde zorgvuldigheid, de urgentie van het vraagstuk en de huidige bijzondere tijd.

Financiële dekking van het voorstel

De uitvoeringskosten van het proces om tot beschikbaar stellen van extra openbare ruimte te komen, zijn incidenteel en gering en kunnen worden opgevangen binnen bestaande budgetten.

Alternatieven

Er is een aantal alternatieven dat we hebben afgewogen, van de breedtes van de looproutes via de juridische borging van de terrasregels tot en met de hoogte van de in rekening te brengen precario. Uiteindelijk hebben we gekozen voor de lijn zoals in dit voorstel weergegeven.

Participatie

VHSE is goed betrokken en kan zich vinden in de beleidsuitspraken die we het college voorleggen. Politie en brandweer zijn eveneens betrokken. Politie vraagt aandacht voor het openbare orde aspect en wil daar in de driehoek graag over in gesprek.

Communicatie met direct betrokkenen:

We moeten uitgebreid communiceren. En doen het maximaal mogelijke in de korte tijd die ons nog rest via een zo breed mogelijke mediamix, variërend van individuele mailings tot online informatie via de website van de gemeente.

Interne communicatie

Alle vakgebieden en het stadsdeel zijn goed aangehaakt. Onder andere tijdens een grote sessie in de raadszaal.

PR en persbericht over besluit:

Persbericht (under construction)

Vervolg

- Maatwerkafspraken m.b.t. de kaart met de terrassen en actualisatie van die kaart
- Toetsing aanvullende regels aan de noodverordeningen van Rijk en veiligheidsregio en evt. aanpassing.
- Ondertekening van de aanvullende regels door de burgemeester (vrijdagmorgen 29/5)

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Geheim
Bijlage 1	Concept aanvullende terrasregels	Ja	Ja	Tot publicatie
Bijlage 2	Kaart met ingetekende terrassen in de binnenstad, incl. verantwoordelijkheden i.k.v. Drank- en Horecawet	Ja	Ja	Tot publicatie
Bijlage 3	Rekenvoorbeelden breedte wandel-/fiets- en calamiteitenroutes	Ja	Ja	Nee
Bijlage 4	Concept-brief aan de Raad	Ja	Ja	Tot verzending aan de raad
Bijlage 4	Concept-persbericht (in de maak)	Ja	Ja	Ja